

En kort underrättelse om det, som
hwarje månad, uti en trädgård bör
i akttag...

Ahlich, Johann,

1700-1829 12 H Br.

AHLICH, JOHANN

En kort underrättelse om det,
som hvarje
männad uti en
trädgård bör
iakttagas...

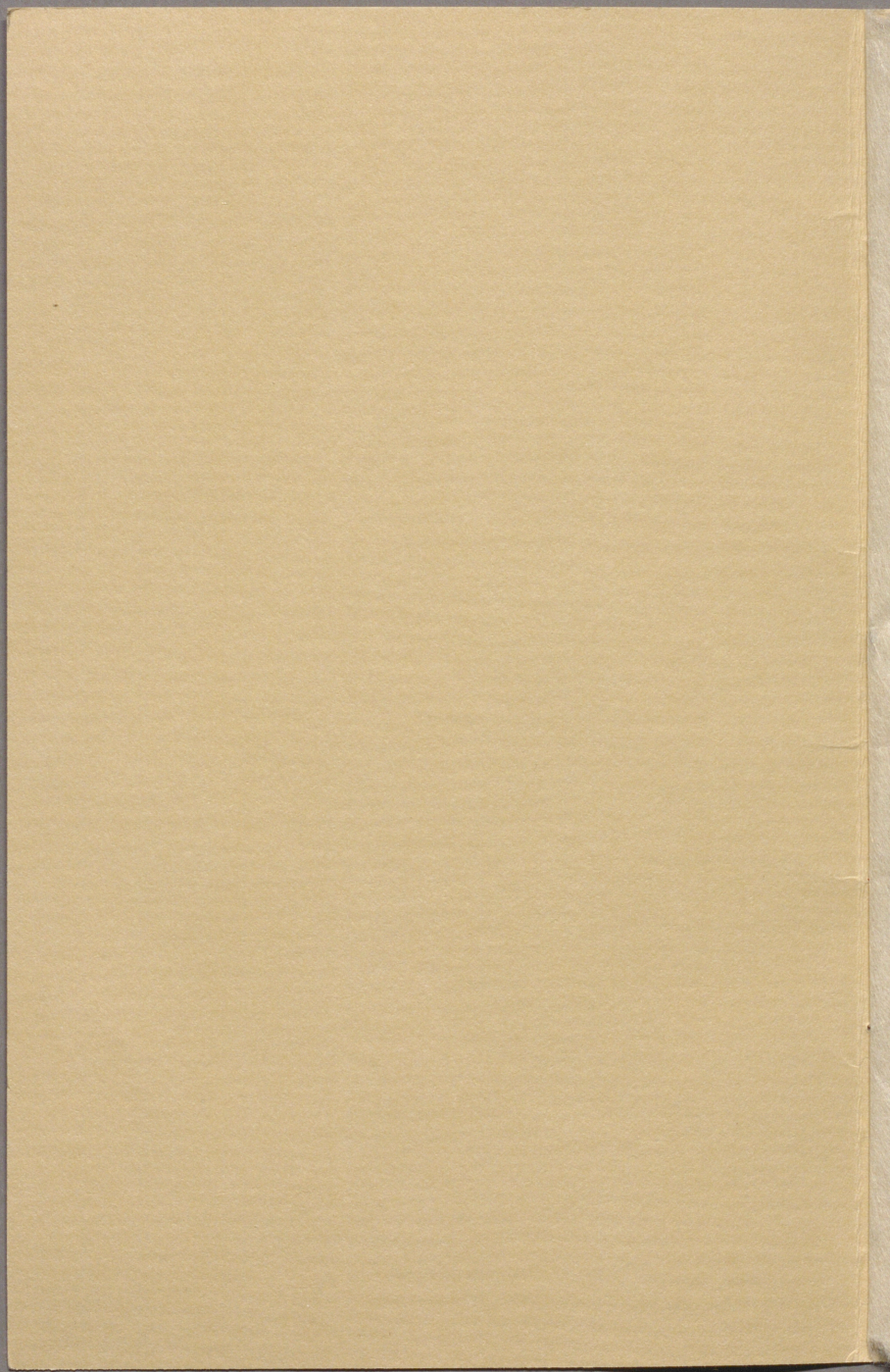
Sv. saml.

Ekonom.

Trädgård

(Bn)

1700-1829

H. L. I. C. H. Johann

Ekinn.
Tråg.
(Ar.)
1700-1827

En kort

Anderrättelse

Om det, som

Svarje Månad,

Uti en

Trågård

Bör i akttagas,

Efter detta Climat inrättad,

Och af

Den berömde Trågårdsmästaren

A L I C H

Författad.

Stockholm,
Tryckt i Kongl. Finska Boktryckeriet,
hos JOH. ARV. CARLBOHM, 1773.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 101

LECTURE 1

MECHANICS

1900

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 101

LECTURE 1

MECHANICS

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 101

Januarius.

Blomstergården. Uti denne Månad kan man, för tiöld skul, intet något serdeles företaga i Blomstergården: Dock kan man i Drif-bänkar, uti Krutor och Lådor, plantera och sätta Anemoner, Ranunculos och Tuberoser, som med fönster öfvertäckas och för tiöld wäl förwaras. Man tillser uti Drifhusen, om något fått skada, och bör wattnas, samt borttager något på Neglicker, Leucojer och dylike blomster.

Röksgården. Gode Drif-bänkar gjöres, deruti at så Laktuka, Krafsa, Reddisor, Spinat, Blod-Persillie och dylike saker, hwilka betäckes med fönster, och förwaras wäl för tiöld. Man kan också i samma bänk, under et fönster, gjöra en Melon-Schola. Uti Rällaren ser man
till

til, om något bortrutnar, såsom Zellerie, Porrio och andra rötter, och hwad som finnes wara ankommit, borttages til Köket.

Trågården. I denne Månad är ej stort at förrätta, man ränsar allenast bort maske-bon på träna.

Februarius.

Blomstergården. I denne Månad är ej något synnerligt annat at gjöra, än hwad i Januario förrättas.

Röksgården. Gjöres nya Drif-bänkar, at förutan de i Januario nämnde örter, jemwäl så Meloner, bittid, hufwud, Sallat til vidare omplanterande under fönster, jemte hwit hufwud kåhl, til så mycket bittidare mognad, med andre Rökskrydder, såsom Arti-sockor och Erter, alt under fönster, och wäl för köld förwarat. I Rökskällaren efterses, om något rutnar, hwilket uttages, ansas och omplantas.

Trågården. Är ej annat, än i föregående Månad, at sköta.

Mar-

Martius.

Blomstergården. Stönjes Solens werkan och Vårens början. Vid fullmånad måste man i Drifbänkarna så Leucojer, Neglicke-och allehanda blomsterfrö, såsom Flores African. Maj. och Min. Chrisantemum, Cyanus, Amaranthus och många fler, jemte hwad i Jan. och Febr. fädt.

Röksgården. I full Månad säs och planteras på warmas-eller Drifbänkar, Meloner, Gurkor, Majoran, Timian, Rosmarin, Zellerie, Porrio, hwit-Savoi-Blom-och annan Råhl, Salvia, och hwad man, jemte hufstud-Sallat, Råbisor, Krafsa och annat mera, wet förefalla.

Trågården. Fastbindas de ifrån stödjes störrarne slupne trån, och vidare som i Januar. och Febr.

Aprilis.

Blomstergården. Blommor och Örtter utspricka och komma i grönska. Efter starkaste kölden är borta, öpnas efter hand et eller flere

fönster i Blomsterhuset, och försares med hwad in Martio intet blifwit tilfyllest utsädt. Ogräset ränsar man flitigt ifrån de sådde Blomster, samt dem wattnar och wäl aktar: Blomsterfältten och Parterer gjöras rena. Berbomen måste stäras: Häckar och gångar utrånas.

Röksgården. Hwad i Martio intet fædt, skal man nu tilfyllest beställa med sående och planterande. Meloner, Gurkor och hufwud-Sallat blifwa widare omplantade (under fönster, och sås å nyo hufwud-Sallat, Krafsa, Rådisor, Portulack &c. til at hafwa sådant senare på året. I selswa gården sås jemwål Morötter, Pastinacker, Petersillie-rötter, Maj-Roswor, allehanda Socker-Erter, stora Tyfka Böner och Rådbetta. Spargis Sångarne gjöras rena. Man sätter åter Meloner och Gurkor på Drif-bänkar.

Trågården. Nu kunna allehanda Trån omsättas. Man ympar Apel-Pårön-Kirst-års och Plommon-Trå, och står alla Trå och Häckar, samt binder dem fast wid störrar och omgräfwet, på det regnet måtte rinna på roten.

Majus.

Majus.

Blomstergården. Nu synes allehanda slags fröna Blommor, såsom Tulpaner, Narcisser, Hyacynther, Fritillaria, Anemoner och flere dylike. Hwad som stådt i hus, utsättes i fri luft. Sommar-blomster sättas och planteras på Sångar, och gjöres färdigt med Blomsterfältens och Rabatternes rengjörande.

Röksgården. Förefaller öfverflödigt arbete i sående med Morötter, Persillie-rötter, Pastinack, Rölök, Socker-rötter, hafwer-rötter, Spinat, Portulack och alla örter i gemen. Man sätter Spargis, hwita Tyfka Bönor, Gurkor, hufvud-Sallat, hwit-hufvud-Savoy-Röd hufvud-och Blomkåhl, Zellerie, Porrio, Majoran, Timian, Basilicum, Tobak, och Rätticke: frö. Erterne risas, och i denne Månad gjöres hwad som förättas bör.

Trågården. Saften är nu tillfyllest i Trån, och gifwes flitig aft på unga Trån, så at ogräs och tistel bortplockas och jorden uphækas, små på stammen utsprickande stjekar bortpläas.

kas, på det at Trä i des värt intet måtte hindras.

Junius.

Blomstergården. Man sätter på Rabatter de Sommar-blomster, som i den förre Månad, intet annat blifwa planterade, såsom Leucojer, Neglicker &c. och rensa gården å nyo ifrån ogräs.

Röksgården. Man förrättar i planterande tillfölest, hwad som intet skedt i Majo, såsom med Brun Kruskåhl, Blomkåhl, Zellerie, porrio, Kåhl Rabi och Kåhl-rötter. Ogräset rensas af Sångarne. Man sår också Höst-och Winter-roswor, samt Kärnikor med mera.

Trågården. Alle Trä böra hållas rena från gräs, Häckar af Berbaris, Ligustrum, Lind eller Lön pufas och klippas.

Julius.

Blomstergården. Allt rensas, och gjöres Afståger til Neglickes-förmerande. Bladen fring
sjelfwa

sielfwa Leucojen bortpläckas, på det hjerte-stjelsken må så mycket snarare blommas. Tulpan-Narciss-Hyacinth och dylika Blomster-Lökar upptages ur jorden, och förvaras i et stort rum.

Röksgården. Planteras mer hufud-Salat, och gården rensas. Man ser ock efter Melonerne och aftager de mogne. Winter-Endivien omplanteras.

Trågård. Begynner man at oculera, och gör hwad i förre Månaden blifwit efterfatt.

Augustus.

Blomstergården. Rensas och beredes med god jord, til at plantera Tulpan-Narciss-och dylika Lökar. Vid Bartholomæi Dag sättes under tak alle rare växter, såsom Pomerans-Lagerbårs och Mirten-Trå.

Röksgården. Man binder Winter-Endivien, såv Winter-Spinat, Kjerfwel och Rapunzel, planterar Johannis Lök och Hwitlöf, bladur utaf Hwitkåhln, och affår Majoran, Timian, Rosmarin, Salvie, Basilicum med flere örter,

ter, til at torckas och nyttjas. De mogne Meloner aspläckas, med mera, som bdr i afttagas. Rö-Lök uptages en klar dag, til at torckas och förvaras.

Trågården. Allt Ogräs ifrån rötterne borttages, och mogne Frukten asplöckas.

September.

Blomstergården. Hwad som af rare växter til föregående Månads slut intet blifwit satt under tak, såsom Mullbårs- och Fikon-Trån, samt Neglicker och Leucojer &c. måste nu asdeles och för Michaeli bringas uti hus. Nu sättes åter alla Blomster-Lökar i jorden, såsom Tulpan, Narcisser, Hyacinier, Tazetter, Jonquiller, Rånser-Crona, Martagon-och andre Blomster-Lökar, men andre rare växter, sem stå i jorden och ej tåla fjöld, sättes i Krufor och Lådor, samt förvaras i Drifhusen. Blomsterfåsen eller rabatterne göras rena ifrån torre blad och stjekar, och uptages jemväl Tuberosen-Ranuncul-och Anemone-Rötter och Lökar.

Röksgården. Förråds Källaren öfver vintern

tern tilredes med frisk sandig mull, til at deruti sættja Planter, och Jordfructen, Spargeln re- nas och ansas, och öfvertäppes med ruten dyn- ga til en tumbs tjocklek. Morötter, Pastinack, Persillie-rötter, Socker-rötter, Nättickor med mera, såsom Zellerie och Porrio, upgräfsves mot Michelsmåsa, torckas 14 dagar och förwaras med frisk sand i Källaren. Drif-bänckarne gjö- res också ledige.

Trågården. Afstages all Fruct, och gräf- wes fuktig dynga omkring Eråna. De, som blåst löse, bindas åter fast.

October.

Blomstergården. Swad ån bdr betäckas och förbindas, måste til fullo förättas och til- ses, det alt står wäl i Drif-husen.

Röksgården. Fortsares til at uptaga Swit- och Savoy-Kåhl, samt Kåhlrötter, Zellerie och Porrio, så at alt är utur jorden, aldralångst 8 eller 14 dagar efter Michaeli. Winter-En- divien, Blomkåhl, Artis-sockor och all Rotfructe sättes

sättes i Källaren uti frisk sand. I denne Månad upgräfves jemväl Pepparrot, och på bemåltesätt i Källaren förvaras; men Blålähl står ute på marken öfwer vintern. Små Persillies Rötter kan man i Lådor insättja uti varmt rum, hvaraf man hela vinteren kan hafva grönt. De magre land upgräfves och gjödes med dynga, at i frosten så mycket fogligare murfna. Alle Böne-stänger och Ertris sättes under tak til nästkommande år.

Trågård. Hwad med gräfwande och gödande fring Erån intet blifwit förrättadt i förra Månad, det måste nu fullkommas. Man begynner at omsätta Erån, så väl som Win- och Stickel-bärs buskar 2c.

November.

Blomstergården. Nu är litet der wid at gjöra, allenast at man betäcker det som ej tål köld. Drif-husen skola upvärmas, när kalt är; och, hwad der i finnes, noga ansas.

Kökegården. Om Jorden är än lös, kan man

man den upgräfwä och gjödda. I Rök-skällarn
 efterser man om Råttorne gjordt någon skada,
 och, hwad som der finnes bortrutnat, bortkastas.

Trågården. Fortsares med Tråns och
 Buskars omplanterande, så framt Jorden ej är
 fjälad. Alle sådane fastbindas wid störrar, och
 i sucktig wädertek skrapar man måsan af bær-
 ten, hwartil brukas et järn eller trubbig knif.
 Apricos och dylike Trå skola wid början af den-
 ne Månad wäl öfvertäckas med Granris; Men
 Wommon-Trå behöfwä intet betäckas, eller
 annan stöfvel än Appel-och Pårön-Trå.

December.

Blomstergården. Är intet synnerligt at
 förrätta. Drif-hus hållas warne, och watnas
 wårterne med ljumt watn. Om Neglicke-och
 Leucoje-stångerne möglas, måste man det straxt
 afstaga.

Röksgården. Efter ses flitigt, om i Rållaren
 något förskämnes, som bör uttagas, torfas och
 pufas. I Röksgården föres hästnynga på en
 hög, til at uti Januario läggas i Drif-bänckarne.
 Trå,

Trågården. Är intet särdeles at förrätta ;
men wore någre dagar lindrig wäderlek, kan
man i denne Månad förrätta hwad som i Nov.
gjöres och sfötes.

